

Галаган В.І., здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ

СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНЕ ЗАПОБІГАННЯ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ

Спеціальне запобігання злочинам - соціальний процес, основою якого є використання спеціальних методів і прийомів, знань та навичок регулювання соціальних відносин винятково з метою ліквідації тих їх негативних моментів, які можуть викликати вчинення злочинів, тобто з метою забезпечення кримінально-правових вимог.

Спеціально-кримінологічні заходи запобігання злочинам повинні відповідати певним вимогам, а саме:

- послідовній реалізації вимог закону про завдання, засоби і гарантії профілактичної діяльності, про компетенцію окремих органів, про дотримання в ході профілактичної діяльності прав та інтересів громадян й організацій;
- обґрунтованості, яка визначається: а) повнотою і правильністю встановлення і оцінки причин та умов, що сприяють вчиненню злочинів; б) відповідністю мір у зміні,

інтенсивності та терміні застосування поставленого завдання; в) наявністю реальної потреби у їх застосуванні;

- конкретності, максимальній «прив'язці» до різних видів злочинів і типів злочинної поведінки з урахуванням наявності специфічних криміногенних факторів;

- реальності, соціально-економічній обґрунтованості;

- системності й комплексності;

- орієнтованості на викорінення основних недоліків у діяльності організацій, які мають криміногенне значення;

- використанні при розробці запобіжних заходів комплексу кримінологічних, економічних, психолого-педагогічних та інших спеціальних знань.

У Рекомендаціях Парламентської Асамблеї Ради Європи з медіа-освіти зазначається, що для більшості дітей і молоді сучасні медіа (і особливо - Інтернет), значно більше, ніж прості засоби пізнання навколишнього світу. Це їх світ, їх віртуальна реальність, де все найкраще й найгірше може бути як створено, так і знищено. Молоді значно більше, ніж дорослим подобається мати справу з новими технологіями, і вони більш невимушені у цьому відношенні. У той же час молоді люди не володіють достатніми навичками для об'єктивного оцінювання реального змісту отримуваної інформації. Бурхливий розвиток медіа та поява нових технологій у поєднанні зі зловживаннями свободою слова та відсутністю навичок критичного сприйняття інформації підлітковою та молодіжною аудиторією підсилюють негативний вплив ЗМІ на неї. У зв'язку з цим важливим напрямком протидії такому впливу видається формування обізнаності людей з правилами існування в інформаційному суспільстві.

Спеціально-кримінологічне запобігання негативному впливу засобів масової інформації на формування злочинної поведінки неповнолітніх має вирішуватись через інтегрування до навчальних планів окремих дисциплін занять з основ медіа-освіти, або шляхом впровадження її як відповідного самостійного курсу, активного використання технічних можливостей нових ЗМІ (Інтернету, комп'ютерної анімації,

інтерактивної гри) для розвитку комунікативних здібностей, критичного мислення, естетичного сприйняття і смаку. Доцільним також вбачається проведення роз'яснювальної роботи у старших класах школи, коледжах, вищих навчальних закладах. Зміст таких бесід має ґрунтуватися на наявності у реципієнтів основ медійних знань й скеровуватися на формування у них здатності використання потенційних можливостей ЗМІ на етапі безпосередньої взаємодії з макросвітом.

Для забезпечення практичної реалізації медіа-освітніх заходів необхідно провести відповідні дослідження, розробити навчальні посібники та методичні рекомендації, підготувати кваліфікованих педагогів.